GRAMATYKA · CZASY

Present Perfect: czas teraźniejszy dokonany w angielskim

Igor Zadrużyński

Opublikowano 5 listopada 2026 · aktualizacja 12 listopada 2026

O LEKCJI

Wiadomość od znajomego z Londynu, 8.40 rano: "I've missed my train, I'll be twenty minutes late." Po polsku napisalibyśmy „Spóźniłem się na pociąg" – w czasie przeszłym. Po angielsku stoi tu ***Present Perfect*** *(czas teraźniejszy dokonany), bo nadawcy nie chodzi o to, kiedy pociąg odjechał, tylko o to, co z tego wynika teraz: nie ma go jeszcze w pracy. To najważniejsza myśl tej lekcji – Present Perfect mówi o przeszłości, ale patrzy na nią z dzisiejszej perspektywy.*

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Czasy

SPIS TREŚCI

1. Present Perfect, czyli bilans na dziś 2
2. Budowa: have / has + III forma 2
3. Kiedy używamy Present Perfect 6
4. Present Perfect czy Past Simple? 10
Źródła i dalsza lektura 12

To trzecia lekcja o czasach teraźniejszych, po Present Simple[1] i Present Continuous[2]. Zobaczysz, jak zbudować Present Perfect, kiedy go używać (także ze słówkami *ever, never, just, already, yet, since, for*), czym różni się *been* od *gone* i – co sprawia Polakom najwięcej kłopotu – jak odróżnić Present Perfect od zwykłego czasu przeszłego. Przyda się tabela czasowników nieregularnych[3] (III forma) i znajomość form skróconych[4]. Na końcu jest siedem ćwiczeń ze sprawdzaniem odpowiedzi.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/present-perfect/

1. Present Perfect, czyli bilans na dziś

Polski ma jeden czas przeszły i wystarcza mu on do wszystkiego: „zgubiłem klucze", „byłem w Szkocji", „znamy się od dziecka" (tu nawet czas teraźniejszy). Angielski dzieli tę przeszłość na dwie części, w zależności od tego, **skąd na nią patrzymy**.

> REGUŁA
>
> **Present Perfect a Past Simple – w jednym zdaniu**
>
> **Past Simple** (czas przeszły prosty) opowiada o zamkniętym rozdziale: coś się stało *wtedy* – wczoraj, w 2019 roku, kiedy byłem mały. **Present Perfect** robi bilans na dziś: co się wydarzyło *do tej pory* i co z tego mamy teraz. Kiedy dokładnie – nie mówimy albo nie ma to znaczenia.

Można to sobie wyobrazić jak wyciąg z konta. Past Simple to pojedyncza pozycja z datą („12 marca – przelew"). Present Perfect to saldo: ile się uzbierało do dziś, bez wyliczania, kiedy co wpłynęło.

PRZYKŁADY

- **I've lost my Oyster card.**
  Zgubiłem kartę Oyster (londyńską kartę na metro i autobusy). Teraz jej nie mam.
- **I lost my Oyster card on Monday, but someone handed it in.**
  W poniedziałek zgubiłem kartę Oyster, ale ktoś ją oddał. (Zamknięta historia.)

Oba zdania po polsku zaczynają się od „zgubiłem". Po angielsku pierwsze opisuje stan na dziś, drugie – wydarzenie z konkretnego dnia, które już się skończyło. Do tej różnicy wrócimy w części 4.

2. Budowa: *have / has* + III forma

Present Perfect składa się z dwóch elementów. Pierwszy to czasownik posiłkowy *have* (przy *he, she, it* – *has*). To on tworzy przeczenia i pytania. Drugi to III forma czasownika głównego, czyli imiesłów bierny (*past participle*), który się nie zmienia.

Subject + have / has + past participle (III forma)

Cały czas w jednej tabeli, na przykładzie nieregularnego czasownika *lose* (gubić, tracić; III forma *lost*):

OSOBA	TWIERDZENIE	PRZECZENIE	PYTANIE
I / you	I've lost it.	I haven't lost it.	Have I lost it?
he / she / it	He's lost it.	He hasn't lost it.	Has he lost it?
we / you / they	We've lost it.	We haven't lost it.	Have we lost it?

Pełne formy (*I have lost, she has not lost*) spotkasz w tekstach formalnych i w zdaniach z naciskiem: *I **have** done my homework, Mum!* – Ależ odrobiłem lekcje, mamo!

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/present-perfect/

'S = HAS CZY IS?

Skrót *'s* może znaczyć *has* albo *is*. Zwykle rozstrzyga to, co stoi dalej: po *has* przychodzi III forma, po *is* – forma z *-ing* albo przymiotnik. Uwaga: III forma bywa też po *is* w stronie biernej (*It's made in Wales* – to jest zrobione w Walii), więc ostatecznie pomaga kontekst. *She's **gone** home* (*has gone*) – poszła do domu; *She's **going** home* (*is going*) – idzie do domu. Więcej o tym w lekcji o formach skróconych[4].

CIEKAWOSTKA: „MAM TO ZROBIONE"

Skąd w ogóle *have* w czasie przeszłym? Konstrukcja ta wyrosła z wyrażenia posiadania. Dawniej zdanie typu „mam pracę zrobioną" (we współczesnym angielskim *I have the work done* znaczy już coś innego: „zlecam zrobienie pracy") opisywało po prostu posiadanie – imiesłów był zwykłym przymiotnikiem przy rzeczowniku. Z czasem mówiący zaczęli rozumieć *have done* jako jedną całość, czyli czas gramatyczny, i tak powstał dzisiejszy Present Perfect.

Ciekawe, że polszczyzna idzie podobną drogą. Językoznawca Ireneusz Kida zwraca uwagę na zdania typu *Mam już przejechane tysiąc kilometrów* albo *Mam napisane dwa rozdziały pracy*. Mówią one właśnie o bilansie na dziś, tak jak angielskie *I've driven a thousand kilometres, I've written two chapters*. Polskie podręczniki nie uznają tego jeszcze za osobny czas, ale według autora może to być jego zaczątek.

III forma: czasowniki regularne i nieregularne

Czasowniki nieregularne mają własną III formę, której trzeba się nauczyć (*go – went – gone, write – wrote – written*). Najczęstsze znajdziesz w tabeli czasowników nieregularnych z wymową[3]. Czasowniki regularne dostają końcówkę *-ed* – tę samą co w czasie przeszłym. W pisowni trzeba pamiętać o kilku zasadach:

CZASOWNIK KOŃCZY SIĘ NA…	CO ROBIMY	PRZYKŁADY
większość czasowników	dodajemy *-ed*	walk → walk**ed**, open → open**ed**, finish → finish**ed**
-e	dodajemy samo *-d*	bake → bake**d**, arrive → arrive**d**, agree → agree**d**
spółgłoska + *-y*	*y* → *i* + *-ed*	cry → cr**ied**, carry → carr**ied**, reply → repl**ied**
samogłoska + *-y*	*y* zostaje	enjoy → enjoy**ed**, stay → stay**ed**, play → play**ed**
jedna samogłoska + jedna spółgłoska, akcent na ostatniej (albo jedynej) sylabie	podwajamy spółgłoskę	drop → drop**ped**, plan → plan**ned**, prefer → prefer**red**
to samo, ale akcent nie pada na ostatnią sylabę	bez podwajania	visit → visit**ed**, happen → happen**ed**, offer → offer**ed**
jedna samogłoska + *-l* (pisownia brytyjska)	podwajamy *l*	cancel → cancel**led**, label → label**led**
***-w, -x, -y* po samogłosce**	nigdy nie podwajamy	snow → snow**ed**, fix → fix**ed**

To te same reguły podwajania, które znasz z końcówki *-ing* w lekcji o Present Continuous[2]. Amerykanie piszą *canceled, labeled* – z jednym *l*.

Wymowa końcówki *-ed*

Końcówka *-ed* ma trzy wymowy, zależne od ostatniego dźwięku czasownika (dźwięku, nie litery):

- /t/ – po dźwiękach bezdźwięcznych (oprócz samego *t*), np. /p/, /k/, /f/, /s/, /ʃ/ (polskie *sz*), /tʃ/ (polskie *cz*), np. *dropped* /drɒpt/, *laughed* /lɑːft/;
- /d/ – po dźwiękach dźwięcznych (oprócz samego *d*) i po samogłoskach, np. *phoned* /fəʊnd/, *cancelled* /ˈkænsəld/;
- /ɪd/ – tylko po *t* i *d*, np. *waited* /ˈweɪtɪd/, *decided* /dɪˈsaɪdɪd/. Tylko wtedy końcówka tworzy osobną sylabę.

ENGLISH	WYMOWA	POLSKI
dropped	/drɒpt/	upuścił, obniżył
laughed	/lɑːft/	zaśmiał się
phoned	/fəʊnd/	zadzwonił
cancelled	/ˈkænsəld/	odwołał
waited	/ˈweɪtɪd/	czekał
decided	/dɪˈsaɪdɪd/	zdecydował

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~dropped /ˈdrɒpɪd/, phoned /ˈfəʊnɪd/, laughed /ˈlɑːfɪd/~~

✓ **dropped** /drɒpt/, **phoned** /fəʊnd/, **laughed** /lɑːft/

Polacy często czytają *-ed* tak, jak się pisze, i dodają sylabę: „dropid", „fołnid". Tymczasem *dropped* to jedna sylaba, tak jak *drop*. Dodatkowe /ɪd/ słychać tylko po *t* i *d*: *waited, ended, needed*.

Przeczenia

Słowo *not* stawiamy po *have* / *has*. W mowie prawie zawsze słyszymy skróty *haven't* i *hasn't*. Nie używamy przy tym *do* ani *did*.

PRZYKŁADY

- I **haven't packed** yet, and the taxi's coming at six.
  Jeszcze się nie spakowałem, a taksówka przyjeżdża o szóstej.
- The council **hasn't fixed** that streetlight for months.
  Urząd dzielnicy od miesięcy nie może naprawić tej latarni.
- We **haven't had** a proper summer this year.
  W tym roku nie mieliśmy porządnego lata.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/present-perfect/

W brytyjskim angielskim usłyszysz też *I've not finished, she's not replied.* To poprawny wariant, obok *I haven't finished, she hasn't replied.*

Pytania i krótkie odpowiedzi

W pytaniu *have / has* wychodzi przed podmiot. W krótkiej odpowiedzi powtarzamy tylko *have / has*, bez III formy.

Have / Has + subject + **past participle** ...?

PRZYKŁADY

- **Have** you **fed** the cat? – Yes, I **have**.
  Nakarmiłeś kota? – Tak.
- **Has** the parcel **arrived**? – No, it **hasn't**.
  Paczka przyszła? – Nie.
- Where **have** you **put** the remote?
  Gdzie położyłeś pilota?
- Who**'s eaten** my sandwich?
  Kto zjadł moją kanapkę?

W ostatnim przykładzie *who* pyta o wykonawcę („kto zjadł?"), więc szyk jest taki jak w zdaniu twierdzącym: *Who has eaten...?*, skrócone do *Who's eaten...?*

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~Have you seen my keys? Yes, I've. Has she went home?~~

✓ **Have you seen my keys? Yes, I have. Has she gone home?**

Dwa częste błędy. Na końcu krótkiej odpowiedzi skrót nie może stać: *Yes, I have*, nigdy *Yes, I've*. Po *have / has* zawsze III forma, a nie II: *gone*, nie *went*; *seen*, nie *saw*.

Wymowa *have* i *has*

W środku zdania *have* i *has* są nieakcentowane i brzmią słabo: *have* /həv/, *has* /həz/, a w szybkiej mowie nawet *have* /əv/, *has* /əz/. Pełne *have* /hæv/, *has* /hæz/ słychać w krótkiej odpowiedzi i przy nacisku.

Have you heard the news? Yes, I have.

Posłuchaj: w pytaniu *have* jest krótkie i ściśnięte, w odpowiedzi – wyraźne, z otwartym /æ/.

UWAGA: HAVE GOT – TO NIE PRESENT PERFECT

I've got a sister. Have you got a pen? wygląda jak Present Perfect od *get* (dostać) i formalnie nim jest, ale znaczy po prostu „mam": *I've got a sister* – mam siostrę. W brytyjskim angielskim *have got* to bardzo częsty, potoczny sposób mówienia o posiadaniu. Pytanie *Have you got a pen?* nie dotyczy więc przeszłości, tylko tego, co masz przy sobie teraz.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/present-perfect/

3. Kiedy używamy Present Perfect

Wszystkie zastosowania mają wspólny mianownik: **coś z przeszłości łączy się z teraźniejszością**. Może to być skutek, który widać teraz, doświadczenie, które „mamy na koncie", albo okres, który jeszcze trwa.

Skutek widoczny teraz

Coś się stało (nieważne kiedy), a my widzimy albo odczuwamy skutki.

PRZYKŁADY

- **I've broken my glasses, so I can't read the menu.**
  Zbiłem okulary, więc nie mogę przeczytać menu.
- **Someone's parked in front of our garage again!**
  Ktoś znowu zaparkował przed naszym garażem!
- **You've had a haircut! It looks great.**
  Byłeś u fryzjera! Super wyglądasz.

W ostatnim zdaniu Polak powie „byłeś u fryzjera", a Anglik *you've had a haircut* („masz obcięte włosy") – bo widać to teraz.

Świeże wiadomości i słówko *just*

Present Perfect podaje nowinę: coś się właśnie wydarzyło. Często z *just* (właśnie, dopiero co), które stawiamy między *have / has* a III formą.

PRZYKŁADY

- **The bus has just gone. The next one's in twenty minutes.**
  Autobus właśnie odjechał. Następny za dwadzieścia minut.
- **I've just made a pot of tea. Do you want a cuppa?**
  Właśnie zaparzyłem dzbanek herbaty. Chcesz kubek? (cuppa – potocznie: kubek herbaty)
- **Guess what? Our neighbours have had twins!**
  Wyobraź sobie! Sąsiadom urodziły się bliźniaki!

Tak samo zaczynają się wiadomości w radiu i w gazetach: pierwsze zdanie w Present Perfect podaje nowinę, a kolejne – już w Past Simple – szczegóły: kiedy, gdzie, jak.

PRZYKŁADY

- **A fox has got into a primary school in Croydon. Staff found it asleep in the reading corner on Monday morning.**
  Do szkoły podstawowej w Croydon dostał się lis. W poniedziałek rano pracownicy znaleźli go śpiącego w kąciku czytelniczym.

Tu *has got into* to zwykły Present Perfect od *get into* (dostać się do środka), a nie *have got* w znaczeniu „mieć", o którym mowa wyżej.

BRYTYJSKI I AMERYKAŃSKI

UK · British English

I've just eaten. **Have** you done it **yet**? I**'ve already** seen it.

Brytyjczycy przy *just, already, yet* zwykle używają Present Perfect.

US · American English

I **just ate**. **Did** you do it **yet**? I **already saw** it.

W potocznym amerykańskim angielskim w tych zdaniach często słychać Past Simple. Present Perfect też jest tam poprawny, ale na egzaminach brytyjskich bezpieczniej trzymać się go zawsze.

Doświadczenia życiowe: *ever* i *never*

Mówimy, co „mamy na koncie" w całym dotychczasowym życiu, bez podawania, kiedy to było. W pytaniach pojawia się *ever* (kiedykolwiek), w przeczeniach *never* (nigdy). Oba stoją przed III formą.

PRZYKŁADY

- **Have you ever been on the London Eye?**
  Byłeś kiedyś na London Eye (diabelskim młynie nad Tamizą)?
- **I've never tried jellied eels, and I'm not planning to.**
  Nigdy nie jadłem węgorza w galarecie i nie zamierzam.
- **My nan has run the London Marathon twice.**
  Moja babcia dwa razy przebiegła maraton londyński.

Do tej grupy należą też dwa stałe wzory: stopień najwyższy (*the best, the worst, the most...*) i *the first time*.

PRZYKŁADY

- **That's the worst film I've ever seen.**
  To najgorszy film, jaki w życiu widziałem.
- **It's the first time I've driven on the left.**
  Pierwszy raz jadę lewą stroną.

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~It's the first time I drive on the left. I never was in Wales.~~

✓ **It's the first time I've driven on the left. I've never been to Wales.**

Po *It's the first time...* po polsku mówimy w czasie teraźniejszym („pierwszy raz jadę"), a po angielsku – w Present Perfect, bo liczymy doświadczenia do dziś. Zwróć też uwagę na *been* ***to***: *I've been to Wales* – byłem w Walii.

Okres, który jeszcze trwa

Gdy mówimy o dniu, tygodniu czy roku, który się jeszcze nie skończył, używamy Present Perfect: *today, this morning, this week, this year, so far* (jak dotąd), *recently / lately* (ostatnio).

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/present-perfect/

PRZYKŁADY

- I've had four cups of tea this morning.
  Wypiłem dziś rano cztery herbaty. (Jest jeszcze rano.)
- It's rained every day this week.
  W tym tygodniu padało codziennie.
- So far we've sold two hundred raffle tickets.
  Na razie sprzedaliśmy dwieście losów na loterię.
- Have you heard from Josh lately?
  Miałeś ostatnio jakieś wieści od Josha?

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~(o 15.00) I've seen Mr Patel this morning.~~

✓ (o 15.00) I saw Mr Patel this morning.

To samo wyrażenie *this morning* może wymagać różnych czasów. Rano, gdy poranek trwa, mówimy *I've seen him this morning*. Po południu poranek jest już zamkniętym rozdziałem, więc przechodzimy na Past Simple.

Od kiedy i jak długo: *since* i *for*

Stan albo sytuacja zaczęła się w przeszłości i **trwa do dziś**. Tu Polacy mylą się najczęściej, bo po polsku używamy wtedy czasu teraźniejszego: „mieszkam tu od pięciu lat", „znamy się od dziecka". Po angielsku – Present Perfect.

PRZYKŁADY

- We've known each other since primary school.
  Znamy się od podstawówki.
- My grandad has had the same allotment for forty years.
  Dziadek ma tę samą działkę od czterdziestu lat.
- How long have you lived in Brixton?
  Od jak dawna mieszkasz w Brixton?

Oba słówka tłumaczymy jako „od" albo „przez", ale angielski pilnuje różnicy:

	SINCE – OD KIEDY (PUNKT W CZASIE)	*FOR* – JAK DŁUGO (ODCINEK CZASU)
Pytanie	Od kiedy?	Jak długo? Od jak dawna?
Przykłady	since 2018, since Christmas, since Monday, since nine o'clock, since I was a child	for ten minutes, for three days, for ages, for a long time, for years
Zdanie	I've worked here since March.	I've worked here for eight months.

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~I have this bike since 2019. We know each other for years. She's worked here since three months.~~

✓ **I've had this bike since 2019. We've known each other for years. She's worked here for three months.**

Polskie „mam ten rower od…" kusi, żeby użyć Present Simple, ale z *since* i *for* w znaczeniu „do teraz" potrzebny jest Present Perfect. A „od trzech miesięcy" to odcinek czasu, więc *for*, nie *since*.

Uwaga na *ago* (temu). Liczy ono czas od chwili zdarzenia do teraz i łączy się z czasem przeszłym (najczęściej Past Simple), nigdy z Present Perfect: *I bought this bike five years* ***ago*** – kupiłem ten rower pięć lat temu, ale *I've had this bike* ***for*** *five years* – mam ten rower od pięciu lat. O tym, jak powiedzieć to samo o czynności trwającej bez przerwy (*I've been waiting for an hour*), opowiada osobna lekcja: Present Perfect Continuous[5].

Already, *yet* i *still*

Trzy słówka, które mówią, czy coś już się stało, czy jeszcze nie. Każde ma swoje miejsce w zdaniu:

SŁÓWKO	ZNACZENIE I MIEJSCE	PRZYKŁAD
already	już (wcześniej, niż się spodziewano); zwykle między *have* a III formą	I've already paid for the pizza.
yet	już? (w pytaniu), jeszcze nie (w przeczeniu); na końcu zdania	Have you booked the tickets yet? She hasn't replied yet.
still	wciąż, nadal (z niecierpliwością); przed *haven't / hasn't*	He still hasn't paid me back.

PRZYKŁADY

- **"Shall I book a table?" "No need, I've already booked one."**
  „Zarezerwować stolik?" „Nie trzeba, już zarezerwowałem."
- **Has the plumber come yet?**
  Hydraulik już przyszedł?
- **It's nearly midnight and the kids still haven't gone to sleep.**
  Jest prawie północ, a dzieci wciąż nie zasnęły.

Been czy *gone*?

Czasownik *go* ma w Present Perfect dwie wersje i każda mówi coś innego:

PRZYKŁADY

- **Priya's gone to the chemist's.**
  Priya poszła do apteki. (Jest tam albo jeszcze w drodze.)
- **Priya's been to the chemist's. Here are your tablets.**
  Priya była w aptece. Tu są twoje tabletki. (Już wróciła.)

Gone = poszedł i jeszcze nie wrócił. *Been* = był i wrócił. Dlatego o doświadczeniach (*ever, never, three times*) mówimy zawsze z *been*: *I've been to Scotland three times.* Zdanie *I've gone to Scotland three times* brzmiałoby tak, jakbym trzy razy wyjechał i ani razu nie wrócił.

BRYTYJSKI I AMERYKAŃSKI

UK · British English

been /biːn/

W wymowie brytyjskiej z długim *i*, jak *bean* (fasola). W szybkiej mowie słychać też krótsze *been* /bɪn/.

US · American English

been /bɪn/

Amerykanie wymawiają je zwykle krótko, prawie jak *bin* (kosz na śmieci).

CIEKAWOSTKA: HE IS RISEN

Dawniej angielski tworzył czas dokonany za pomocą dwóch czasowników: *have* i *be* – podobnie jak dziś niemiecki (*ich habe gegessen*, ale *ich bin gegangen*). Przy niektórych czasownikach ruchu i zmiany mówiło się *he is come, she is gone, they are arrived.* Najsłynniejszy przykład pochodzi z Biblii króla Jakuba (1611), z opisu pustego grobu w Ewangelii Mateusza:

He is not here: for he is risen, as he said.

Dzisiejszy angielski używa już wyłącznie *have*: *he has risen, she has gone.* Podobnie wyglądają dziś zwroty, w których imiesłów działa raczej jak przymiotnik: *I'm done* (skończyłem), *Are you finished?* (skończyłeś?), *The milk is all gone* (mleko się skończyło).

DIALOG

Mia: Have you seen my phone charger? I've looked everywhere.

Kofi: No, I haven't. Have you checked the kitchen?

Mia: Yes, I have. Twice.

Kofi: Oh, hang on. I think Tom's borrowed it. He's already gone to work.

Mia: Brilliant. And I've only got ten per cent left.

W tej rozmowie współlokatorów Present Perfect pojawia się w prawie każdej kwestii, bo wszystko dotyczy stanu na teraz: ładowarki nie ma, kuchnia już sprawdzona, Tom wyszedł i nie wrócił (*gone*). W ostatniej kwestii *I've got* znaczy po prostu „mam" – to nie Present Perfect, tylko *have got* z ramki wyżej.

4. Present Perfect czy Past Simple?

To najważniejsza część lekcji. O wyborze decyduje jedno pytanie: **czy czas, o którym mówimy, jest już zamknięty?** Jeśli podajemy albo mamy na myśli konkretny, zakończony moment (wczoraj, w zeszłym tygodniu, w 2015 roku, gdy byłem w Londynie), Present Perfect odpada – nawet jeśli skutki trwają do dziś.

PRESENT PERFECT – DO TERAZ, BEZ DATY	PAST SIMPLE – ZAMKNIĘTY CZAS
I 've been to Cornwall. ***(kiedyś, w życiu)***	I went to Cornwall last summer. *(zeszłego lata)*
She 's worked here since 2020. ***(i nadal pracuje)***	She worked here from 2015 to 2020. *(już nie pracuje)*
Have you finished the book? ***(czy już masz to za sobą?)***	When did you finish it? *(pytanie o moment)*
I 've had two coffees today. ***(dzień trwa)***	I had two coffees yesterday. *(dzień minął)*
My grandma has written poems all her life. ***(żyje i pisze dalej)***	My grandad wrote poems all his life. *(już nie żyje)*

Ostatni wiersz pokazuje regułę, o której łatwo zapomnieć: o osobach, które już nie żyją (albo o skończonej karierze), mówimy w Past Simple, bo ich „życiowy bilans" jest zamknięty.

Słowa, które zwykle „ciągną" za sobą jeden z czasów:

PRESENT PERFECT	PAST SIMPLE
ever, never, just, already, yet, still, so far, recently, lately, since, for (do teraz), today, this week, How long...?	yesterday, last night, last week, ago, in 2019, on Monday, at six o'clock, when I was..., When...? What time...?

To tylko wskazówki. *For* łączy się też z Past Simple, gdy okres jest zamknięty (*I lived in Leeds for two years* – mieszkałem w Leeds dwa lata, teraz mieszkam gdzie indziej), a *recently* bywa w obu czasach.

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~I have seen him yesterday. When have you arrived? I've moved here two years ago.~~

✓ **I saw him yesterday. When did you arrive? I moved here two years ago.**

Najczęstszy błąd Polaków: Present Perfect razem z określeniem zakończonego czasu. *Yesterday, ago, last..., when...?* zamykają przeszłość, a Present Perfect ze swojej natury sięga do teraz – te dwie rzeczy się wykluczają. Dlatego pytanie *When...?* prawie zawsze stoi w Past Simple.

W rozmowie oba czasy często idą w parze. Zaczynamy od Present Perfect (czy to się w ogóle zdarzyło?), a gdy przechodzimy do szczegółów – kiedy, gdzie, z kim – przełączamy się na Past Simple:

DIALOG

A: Have you ever been to the Edinburgh Festival?

B: Yes, I have. I went in 2023 with my cousins.

A: Did you enjoy it?

B: We loved it, but it rained the whole week.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/present-perfect/

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- Budowa: *have / has* + III forma; przeczenie *haven't / hasn't*, pytanie *Have you...? Has she...?* – bez *do* i *did*.
- Twierdząca krótka odpowiedź bez skrótu: *Yes, I have* (nie *Yes, I've*); przecząca może być skrócona: *No, she hasn't.*
- Regularne: *-ed* (*chatted, cried, cancelled*), wymawiane /t/ (*dropped* /drɒpt/), /d/ (*phoned* /fəʊnd/) albo /ɪd/ (*waited* /ˈweɪtɪd/); nieregularne – z tabeli (*gone, seen, written*).
- Present Perfect to bilans na dziś: skutek widoczny teraz, świeża wiadomość, doświadczenie życiowe, okres, który trwa, stan od kiedyś do teraz.
- *since* + punkt w czasie, *for* + odcinek czasu; „mieszkam tu od..." = *I've lived here since / for...*
- *just, already* przed III formą, *yet* na końcu, *still* przed *haven't*.
- *gone* = poszedł i nie wrócił, *been* = był i wrócił.
- Z *yesterday, ago, last..., in 2019, When...?* – czas przeszły (zwykle Past Simple), nigdy Present Perfect.

DLA NAUCZYCIELA

Present Perfect najlepiej ćwiczy się na prawdziwych doświadczeniach uczniów. Gra „Znajdź kogoś, kto..." (*Find someone who...*): każdy dostaje kartę z hasłami (*has been to the seaside this year, has never eaten sushi, has broken a bone*) i chodzi po klasie z pytaniem *Have you ever...?* Kto usłyszy *Yes, I have*, dopytuje w Past Simple: *When did you go? What happened?* – i w ten sposób sam przećwiczy przejście z jednego czasu w drugi. Na rozgrzewkę albo na koniec pasuje „Dwie prawdy i kłamstwo": uczeń mówi trzy zdania o sobie (*I've met a famous footballer. I've never been on a plane. I've lived in three countries.*), a klasa zgaduje, które jest zmyślone. Do *since* i *for* przydaje się oś czasu na tablicy: strzałka od punktu w przeszłości do „teraz" i pytanie *How long have you...?*

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- EF Polska, *Czas Present Perfect*, https://www.ef.pl/przewodnik-po-angielskim/gramatyka-angielska/czas-present-perfect [dostęp: 5.11.2026].
- EF Polska, *Czas Present Perfect z ever, never, already, yet*, https://www.ef.pl/przewodnik-po-angielskim/gramatyka-angielska/czas-present-perfect-z-ever-never-already-yet/ [dostęp: 5.11.2026].
- EF Polska, *Czas Present Perfect z FOR i SINCE*, https://www.ef.pl/przewodnik-po-angielskim/gramatyka-angielska/czas-present-perfect-z/ [dostęp: 5.11.2026].
- Books4Languages, *Present Perfect vs Past Simple*, w: *English Grammar A2 Level for Polish speakers*, https://open.books4languages.com/english-a2-grammar-pl/chapter/present-perfect-vs-past-simple [dostęp: 5.11.2026].
- Kida I., *Rise of the Composite Present Perfect Tense in Polish with the Verb mieć 'to Have' as an Auxiliary*, „Slavia Centralis" 2011, nr 4(2), s. 57–69, https://journals.um.si/index.php/slaviacentralis/article/view/696 [dostęp: 5.11.2026].
- British Council, LearnEnglish, *Present perfect* (English Grammar Reference), https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/english-grammar-reference/present-perfect [dostęp: 5.11.2026].
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o czasie Present Perfect, jego porównaniu z Past Simple, *been / gone*, *since / for*, *already / yet / still*, wiadomościach i *have got*.
- Murphy R., *English Grammar in Use*, wyd. 5, Cambridge University Press, Cambridge 2019 – rozdziały o Present Perfect, *for* i *since* oraz o porównaniu z Past Simple.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/present-perfect/

- Wikipedia (angielska), *Uses of English verb forms* – czas Present Perfect, *been / gone*, użycie amerykańskie, https://en.wikipedia.org/wiki/Uses_of_English_verb_forms [dostęp: 5.11.2026].
- Wikipedia (angielska), *American and British English grammatical differences* – Present Perfect i Past Simple z *already* i *yet*, *have got*, https://en.wikipedia.org/wiki/American_and_British_English_grammatical_differences [dostęp: 5.11.2026].
- Wikipedia (angielska), *Perfect (grammar)* – pochodzenie konstrukcji z *have*, https://en.wikipedia.org/wiki/Perfect_(grammar) [dostęp: 5.11.2026].
- Wikipedia (angielska), *Present perfect* – *have* i *be* jako czasowniki posiłkowe we wczesnym nowożytnym angielskim, https://en.wikipedia.org/wiki/Present_perfect [dostęp: 5.11.2026].
- Dictionary.com, hasło *been* – wymowa brytyjska i amerykańska, https://www.dictionary.com/browse/been [dostęp: 5.11.2026].
- *The Holy Bible, King James Version* (1611), Ewangelia według św. Mateusza 28:6, https://biblehub.com/kjv/matthew/28-6.htm [dostęp: 5.11.2026].

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/present-simple/
2. https://zadruzynski.com/present-continuous/
3. https://zadruzynski.com/czasowniki-nieregularne/
4. https://zadruzynski.com/czasowniki-wiadomosci-wstepne/
5. https://zadruzynski.com/present-perfect-continuous/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

Igor Zadrużyński, *Present Perfect: czas teraźniejszy dokonany w angielskim*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/present-perfect/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com